

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. став 1. тач. 6, 13. и 17. Устава Републике Србије („Сл.гласник РС“ бр. 98/06 и 115/21) којим је предвиђено да Република Србија уређује и обезбеђује систем обављања појединих привредних делатности, режим и безбедност у свим врстама саобраћаја и друге односе од интереса за Републику Србију у складу са Уставом и члану 183. став 2. тачка 2. Устава Републике Србије којим је предвиђено да аутономне покрајине уређују питања у области речног и железничког саобраћаја и уређивања путева.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Нацртом закона о допунама Закона о утврђивању јавног интереса и посебним поступцима ради реализације пројекта изградње инфраструктурног коридора ауто-пута Е-761, деоница Појате – Прељина мења се члан 1. наведеног закона, тако што се на инфраструктурни коридор који обухвата деоницу Појате – Прељина додаје крак ове деонице и то деоница: Краљево- Нови Пазар, са везом Рашка – Јариње, која ће се градити у склопу овог коридора.

На подручју на којем се планира изградња крака аутопута „Моравски коридор“ и то деоница: Краљево- Нови Пазар, са везом Рашка – Јариње живи око 240.000 становника који ће директно осетити позитивне ефекте изградње предметног пута. Такође позитивни ефекти ће се значајно одразити и на привреду, имајући у виду да су у Краљеву сконцентрисани сви привредни капацитети југозападне Србије и да у овом граду седиште има велики број привредних друштава (око 1.130) и предузетника (око 535). Нови Пазар је град са великим бројем приватних малих и средњих предузећа, изузетно развијеним приватним сектором, са преко 500 предузећа која се баве производњом одеће, обуће и намештаја и око 2.650 предузећа која се баве превозом робе и путника. Побољшање инфраструктуре ће значајно утицати на даљи развој овог подручја.

У постојећем стању саобраћај се превасходно обавља деоницама државног пута IB реда број 22 на потезу: Краљево – Ушће – Рашка – Нови Пазар и државног пута IB реда бр. 31 деоница Рашка – Јариње.

Постојеће путне правце карактеришу многобројни проблеми који значајно утичу на безбедност саобраћаја и време путовања. Постојећи пут, иако категорисан као државни пут IB реда, има многобројне деонице са елементима који захтевају ограничење брзине знатно ниже од прописаних за овај ранг пута. На појединим деоницама кроз Ибарску клисуру чести су одрони који угрожавају безбедност саобраћаја, а долази и до повремених прекида у обављању саобраћаја што представља велики проблем с обзиром да не постоји адекватан алтернативни пут. Постојећи пут пролази кроз насељена места без обезбеђених одговарајућих елемената за пешаке и бициклисте и има многобројне нерегулисане прикључке и прилазе.

На већини деоница постојећег државног пута IB реда број 22 је забележен просечан годишњи дневни саобраћај (ПГДС) у распону од 3.500 воз./дан до 7.500 воз./дан уз значајан удео теретног саобраћаја од 8 до 15% и више од 100 аутобуса дневно.

Анализом капацитета и нивоа услуге из Генералног пројекта, мреже без инвестиција, тј. ако не дође до изградње четворотрачног пута, може се уочити да на појединим деоницама постоје изражени капацитивни проблеми, са неадекватним односом захтеваног протока и капацитета, односно незадовољавајућим условима у току. Посебно је значајно истаћи да су на чак 11 од 12 деоница пута IB реда са бројем 22, који у постојећем стању представља главну везу у посматраном подручју, забележени незадовољавајући услови у току. Са аспекта критеријума експлоатационе брзине који је осетљивији параметар, може се приметити да су на већини деоница разматраних постојећих путева добијени незадовољавајући услови у току. Разлози се могу пронаћи у техничко-експлоатационим карактеристикама, које на одређеним деоницама не одговарају функционалном значају пута у мрежи, заједно са високим саобраћајним оптерећењем на неколико деоница. Из свега наведеног произилази закључак да постоји потреба за побољшањем услова у саобраћајном току.

У оквиру Генералног пројекта анализирани су саобраћајне незгоде у петогодишњем периоду од 2017. до 2021. На постојећем државном путу IB реда бр. 22 на деоници од Краљева до Новог Пазара и добијени су следећи резултати:

Просечан годишњи број саобраћајних незгода 113,6

Просечан годишњи број саобраћајних незгода са погинулим лицима 3,6

Просечан годишњи број саобраћајних незгода са повређеним лицима 50,2

Просечан годишњи број саобраћајних незгода са материјалном штетом 60,3

Стање безбедности саобраћаја је оцењено као веома лоше (неподношљиво).

У случају да се планирани пут не изгради и саобраћај настави да се обавља на постојећој мрежи државних путева, може се очекивати значајно погоршање параметара безбедности саобраћаја имајући у виду прогнозирани раст саобраћајног оптерећења.

Изградњом предметног пута значајно ће бити повећана безбедност саобраћаја и учесника у саобраћају, смањен ризик од саобраћајних незгода, јер ће се саобраћај обављати путевима са високим стандардима безбедности саобраћаја, чија ће реализација допринети постизању општег циља, а општи циљ је смањен број погинулих и тешко повређених лица за 50% до 2030. године у односу на 2019. годину и без погинуле деце у саобраћају од 2030. године у складу са Стратегијом безбедности саобраћаја Републике Србије за период од 2023. до 2030. године са Акционим планом за 2023. до 2025. годину („Сл.гласник РС“ бр. 84/23).

Значајни допринос ће се остварити и у привредном развоју овог региона, с обзиром да ће побољшање путне инфраструктуре омогућити већа улагања домаћих и страних инвеститора у овом региону.

С обзиром на положај трасе разматраног вишетрачног пута IB реда Краљево – Ушће – Рашка – Нови Пазар у односу на постојеће путне правце и саобраћајна тежишта, очекиван је вишеструки значај планиране саобраћајнице. Пре свега, обезбедило би се ефикасније и безбедније опслуживање изворно-циљних кретања градова и насеља у утицајној зони, попут Краљева, Матарушке бање, Ушћа, Рашке, Новог Пазара итд., али и туристичких центара попут Копаоника. У околини односно утицајној зони пута налазе се и Сјеница и Ивањица које су просторно одвојене подручјем Голије, која представља велику препреку за реализацију кретања услед непогодног терена. Додатно се издваја правац који води према Косовској Митровици који је значајан за повезивање АП Косово и Метохија како са Рашком и Новим Пазаром, тако и централним делом Србије. Поред изворно-циљних кретања у поменутом подручју, разматрани пут би опслуживао и даљинске и транзитне токове у правцу ка Црној Гори.

Из закључака генералног пројекта произилази да ће планирана изградња предметног пута изазвати значајан утицај на повећање безбедности саобраћаја јер ће нови пут испуњавати све потребне услове са аспекта безбедности саобраћаја и због измештања саобраћаја из насељених места.

Скраћењем трасе са садашњих 98km на 80,7km и повећањем брзине путовања доћи ће до значајних уштеда у времену путовања и потрошњи горива што је посебно важно имајућу у виду повећану привредну активност и велики удео теретног саобраћаја.

Изградња предметног пута ће имати позитиван утицај на привреду, с обзиром да се због повећања квалитета и безбедности путева, као и бољег повезивања са осталим деловима наше земље, у овом региону очекује пораст инвестиционих улагања у привреду, отварање нових предузећа, што директно утиче на повећање запослености и повећање стандарда становништва.

Грађанима ће изградња предметног пута омогућити нематеријалне користи кроз обезбеђивање сигурне и квалитетне мреже путева са високим нивоом услуге.

Значајно ће бити повећана безбедност саобраћаја и учесника у саобраћају, смањен ризик од саобраћајних незгода, јер ће се саобраћај обављати путевима са високим стандардима безбедности саобраћаја, чија ће реализација допринети постизању општег циља тј. смањењу броја погинулих и тешко повређених лица.

Значајни допринос ће се остварити и у привредном развоју овог региона, с обзиром да ће побољшање путне инфраструктуре омогућити већа улагања домаћих и страних инвеститора у овом региону, повећање запослености и животног стандарда становника.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У члану 1. је прописано да се у Закону о утврђивању јавног интереса и посебним поступцима ради реализације пројекта изградње инфраструктурног коридора ауто-пута Е-761, деоница Појате–Прелина („Службени гласник Републике Србије”, бр. 49/19) мења

назив закона тако што се у називу после речи: „Појате-Прељина” додају речи: „и крак, деоница Краљево- Нови Пазар, са везом Рашка – Јариње”.

У члану 2. је прописано да се у члану 1. став 1. иза речи: „(Чачак)” додају речи: „и крак, деоница Краљево- Нови Пазар, са везом Рашка – Јариње”.

У члану 3. је прописано да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити финансијска средства у буџету Републике Србије.